

بررسی شاخص‌های روان‌شناسی محیط در طراحی خوابگاه‌های دانشجویی

محمد علی آبادی*^۱، آرزو بهزادبهبهانی^۲ و حسین پورنادری^۳

چکیده

هدف از انجام این پژوهش، بررسی برخی از شاخص‌های روان‌شناسی محیطی در بین دانشجویان خوابگاهی و ارتباط آن‌ها با موضوع جنسیت، مقطع تحصیلی و نوع خوابگاه می‌باشد. نمونه‌ی مطالعه‌ی این پژوهش شامل ۲۰۱ دانشجو از ۸ خوابگاه دانشگاه علوم پزشکی شیراز در رشته‌ها و مقاطع گوناگون تحصیلی می‌باشد که از این بین، ۸۱ نفر دانشجوی مرد و ۱۲۰ نفر دانشجوی زن بوده‌اند. ابزار پژوهش برای گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای چهار بخشی شامل پرسش‌هایی در مورد رضایت‌مندی دانشجویان از وضعیت کنونی خوابگاهشان بود. نتایج نشان داد که رابطه‌ای معنادار بین شاخص‌های روان‌شناختی و جنسیت، مقطع تحصیلی و نوع خوابگاه محل سکونت دانشجویان، وجود دارد. به طور خلاصه، به عنوان نتیجه‌گیری، جنسیت، مقطع تحصیلی و نوع خوابگاه محل سکونت از جمله عناصری هستند که لزوماً باید در طراحی خوابگاهها در نظر گرفته شوند چرا که این عناصر بر برخی از شاخص‌های روان‌شناختی دانشجویان از جمله احساس آرامش، احساس ازدحام، احساس بر خورداری از خلوت شخصی، احساس فرصت و قلمروپایی، حس حضور در خانه و غیره، تاثیر گذارند. هم‌چنین، بر اساس نتایج بدست آمده از این پژوهش، پیشنهادهایی جهت بهینه شدن شرایط زندگی خوابگاهی در طراحی‌های آینده ارایه شده است.

واژه‌های کلیدی: خوابگاه دانشجویی، روان‌شناسی محیطی، ازدحام، خلوت شخصی.

۱- استادیار دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شیراز arezooarchi2@yahoo.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان

۳- مربی دانشکده معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان

مقدمه

" محیط^۱ " مفهومی است پیچیده و مرکب که دارای ابعاد گوناگونی است. داده‌های فضایی، جنبه‌های اجتماعی، فرهنگی، فیزیکی، معماری، نمادی، جغرافیایی، تاریخی و زیستی از ابعاد مهم محیط بشمار می‌روند. رفتار و تجارب انسان را نمی‌توان بدون توجه به شرایط محیطی و جداگانه مورد بررسی قرار داد (مرتضوی، ۱۳۶۷). محیط نقش اساسی در شکل‌گیری احساس ارزش‌ها و توانمند ساختن افراد و گروه‌های گوناگون ایفاء می‌کند. " روان‌شناسی محیطی^۲ " به طور خلاصه به مطالعه‌ی نوع و نحوه تعامل انسان‌ها با فضای فیزیکی پیرامونی می‌پردازد. به بیان دیگر، روان‌شناسی محیط، شاخه‌ای از روان‌شناسی است که به بررسی نوع رابطه‌ی فرد با محیط می‌پردازد (راسل و اسنادگراس^۳، ۱۹۸۷). این دانش به مطالعه‌ی نقشه‌های شناختی فرد در رابطه با محیطش می‌پردازد و ارزش‌ها، معانی و اولویت‌های محیطی را دنبال می‌کند. پس از آن‌که مفاهیم اولیه‌ی روان‌شناسی محیطی به وسیله‌ی اندیشمندان چون بارکر و هال گسترش یافت، به دلیل اهمیت و خاصیت کاربردی یافته‌های نظری در این زمینه، روان‌شناسی محیطی به حوزه‌ی حرفه‌های طراحی راه یافت و در حرفه‌هایی چون معماری، طراحی داخلی، برنامه‌ریزی و طراحی شهری بکار گرفته شد. در محیط‌های ساخته شده به وسیله‌ی انسان در مواردی هم‌چون شلوغی و ازدحام، سر و صدا و فضای شخصی یا قلمرو می‌توان از یافته‌های روان‌شناسی محیطی جهت تجزیه و تحلیل و بهبود کیفیت فضاها استفاده نمود. این شاخه از روان‌شناسی معاصر، چارچوبی از دیدگاهها، پژوهش‌ها و فرضیه‌ها را فراهم می‌آورد که می‌تواند به افراد در درک بهتری از روابط متقابل انسان و محیط اطراف، کمک کند. با استفاده از این دانش می‌توان پیش از طراحی و ساخت، ارزیابی‌هایی را انجام داد که بهترین ابزار برای طراحان حرفه‌ای بشمار می‌آید. در روان‌شناسی محیطی، رفتار را در چهارچوب "قرارگاه‌های فیزیکی" مورد بررسی و پژوهش قرار می‌دهند. "قرارگاه فیزیکی" به معنی فضای فیزیکی با هدف‌های کاربردی و "سازمانی" تعریف شده بکار می‌رود؛ مانند بیمارستان که محل معاینه یا مداوای بیماران است یا کلاس درس که محل تدریس و آموزش است. استفاده از مفهوم "قرارگاه فیزیکی" بیانگر این است که در روان‌شناسی محیط، انسان خود یکی از عوامل تشکیل‌دهنده‌ی محیط محسوب می‌شود زیرا فرض بر این است که رفتار و تجارب انسان را نمی‌توان بدون توجه به شرایط محیطی و جداگانه مورد بررسی قرار داد (مرتضوی، ۱۳۶۷). قرارگاهها یا مکان‌های رفتاری نباید بیش از اندازه شلوغ باشند، به این معنا که تعداد افراد

¹ - Environment

² - Environmental Psychology

³ - Russell, J. & J.Snodgrass

باید با الگوی جاری رفتار تناسب داشته باشند و مردم باید فضای شخصی کافی و کنترل قلمروپایی دلخواه خود را داشته باشند (بچتل^۱، ۱۹۷۷).

انسان طی اجتماعی شدن، علاوه بر اکتسابات دیگر، در مورد نحوه استفاده از برخی فضاها و از نظر پاسخگویی به معانی نمادی محرک‌های محیط، الگوهای رفتاری مشخصی یاد می‌گیرند. انسان، در رابطه با ارزش‌های محیط خود، به برخی فضاها، محرک‌ها و رویدادها معنی می‌بخشد و متناسب با آن‌ها رفتار می‌کند.

رفتار قلمروی یکی از ساز و کارهای نظارت بر مرز میان خود و دیگریست که به واسطه‌ی خصوصی‌سازی یا علامت‌گذاری مکان یا شیء صورت می‌گیرد و نشان می‌دهد که آن مکان یا شیء "از آن" فلان فرد یا گروه است. کاربرد خصوصی‌سازی و مالکیت در نظارت بر تعامل اجتماعی است، این امر به برآوردن نیازهای جسمی و اجتماعی کمک می‌کند. در صورت تجاوز به مرزهای قلمرو گاه واکنش‌های دفاعی نشان داده می‌شود (آلتمن^۲، ۲۰۰۳). خوابگاههای دانشجویی در نگاه نخست فضایی مناسب برای روابط اجتماعی و تجمع بنظر می‌آیند، اما گاهی مشکلات و ناراضی‌های موجود، از واکنش‌هایی در مقابل روابط اجتماعی اجباری و نبود موقعیت برای تنها بودن و خلوت شخصی برخاسته می‌شود. البته، پژوهش‌ها نشان می‌دهند دانشجویانی که در خوابگاهها زندگی می‌کنند، در انجام کارها و برنامه‌های گروهی، نسبت به کسانی که در خوابگاهها زندگی نمی‌کنند و در خانه‌ها یا آپارتمان‌های خصوصی ساکنند، فعال‌تر هستند (هیل ویل^۳، ۱۹۷۳). معمولا در طرح خوابگاهها تفکیک فضاها، خصوصی، نیمه خصوصی و نیمه عمومی به روشنی وجود ندارد. فضاها، واحدهای مسکونی دانشجویی به دلیل استفاده از اثاث ثابت و نحوه‌ی قرارگیری درها و پنجره‌ها برای ایجاد قلمروی شخصی به سختی قابل تغییرند. در مطالعه‌ی خوابگاه‌های دانشگاه برکلی^۴ (واندرراین و سیلورستین^۵، ۱۹۷۶) ۹۴ درصد جمعیت مورد مطالعه خواستار آزادی بیش‌تر فضای خوابگاه برای ایجاد قلمروی شخصی بودند. در خوابگاههای دانشجویی میزان رضایت ساکنان به شدت تحت تاثیر کنترل قلمرو مکانی است. ایجاد قلمروهای مجزا برای دو دانشجوی هم اتاق مشکل است زیرا اثاث اتاق‌ها به گونه‌ای تثبیت می‌شود که دسترسی به حوزه‌های مختلف اتاق را غیر قابل کنترل می‌سازد و روشن نیست که هر حوزه فضایی متعلق به

¹ - Bechtel.R

² - Altman.I

³ - Heilweil.M

⁴ - Berkeley

⁵ - Van der Ryn.S & Silverstein.M

کدامیک از ساکنان اتاق است (سامر^۱، ۱۹۷۴). توجه دقیق به طراحی امکانات سکونتی برای دانشجویان، به روشنی می‌تواند روابط اجتماعی آن‌ها را در جهت مثبت ترویج دهد.

خوابگاه‌ها نه تنها باید مکان‌هایی مطلوب برای خوابیدن باشند بلکه باید موقعیت‌های مناسبی را جهت رشد فردی و تحصیلی دانشجویان فراهم آورند (استردا و همکاران^۲، ۲۰۰۸). دانشجویان، اولیاء و مدیران انتظار دارند که خوابگاه‌ها، فضاهای اجتماعی و خصوصی مناسب، محرمیت و خلوت شخصی بدون ایزوله کردن و منزوی کردن همراه با بیش‌ترین میزان انعطاف‌پذیری را برای دانشجویان فراهم آورند. در واقع این‌ها مواردی هستند که در مباحث روان‌شناسی محیطی با معیارهای خاصی هم‌چون خلوت^۳، فضای شخصی^۴ و رفتار قلمروپایی^۵ تعریف می‌شوند. این عوامل، ادراک، راحتی و کیفیت محیط را تحت تاثیر قرار می‌دهند. نیاز به خلوت، فضای شخصی و قلمروپایی در انسان عمومیت دارد و به ارضای نیازهای دیگری چون امنیت^۶، خودشکوفایی^۷ و عزت^۸ نفس ارتباط دارند (لنگ، ۲۰۰۷). گافمن^۹ (۱۹۷۲) فضای شخصی را چنین توصیف می‌کند: " فضای شخصی پیرامون فرد که ورود دیگری به آن باعث می‌شود فرد احساس کند به حریم او تجاوز شده است و این عمل گاه به ابراز ناراحتی و گاه کنار کشیدن او منجر می‌شود.

خوابگاه‌های دانشجویی به عنوان یک قرارگاه فیزیکی، در کشورهای گوناگون از جمله ساختمان‌های مسکونی هستند که در بیش‌تر مواقع مورد نارضایتی ساکنان آن‌ها واقع می‌شوند، اما با توجه به این‌که در کشور ایران بسیاری از خوابگاه‌های موجود بدون توجه به نوع کاربری آن و نیازهای دانشجویان طراحی شده‌اند و یا از ساختمان‌های ساخته شده‌ی موجود بدون کاربری خوابگاهی، جهت سکناى دانشجویان استفاده می‌شود، این مسئله چشمگیرتر است. اتاق‌هایی که با مساحت کم و تعداد افراد زیاد در کنار هم قرار گرفته‌اند و سرویس‌ها، نشیمن‌ها و آشپزخانه‌هایی که همه‌ی دانشجویان یک خوابگاه ملزم به استفاده‌ی مشترک از آن‌ها هستند، مواردی هستند که معیارهایی هم‌چون خلوت شخصی، آرامش و راحتی، ازدحام^{۱۰} و غیره را تحت تاثیر قرار می‌دهند. هم‌چنین، توجه نکردن به موضوع جنسیت به لحاظ متفاوت بودن روحیات دو جنس و نیز

1 - Sommer, R

2 - Estrada, Ch.A.G., R.V.Gomez, H.S .Maniti, K.B .Polliente, L.B.Reynoso

3 - Privacy

4 - Personal Space

5 - Territorial Behavior

6 - Security

7 - Affiliation

8 - Esteem

9 - Goffman.E

10 - Crowding

گروه‌های مختلف تحصیلی در طراحی خوابگاهها می‌تواند از عوامل تاثیرگذار بر زندگی دانشجویان خوابگاهی باشد. از آنجایی که بررسی میزان رضایتمندی دانشجویان از دیدگاه روان‌شناسی محیطی از وضع موجود، می‌تواند راهنمای مفیدی برای طراحان و روان‌شناسان محیط در پی بردن به ضعف‌های موجود در طراحی محیطی خوابگاهها و جهت بالا بردن کیفیت شرایط زندگی دانشجویان در خوابگاهها باشد، بر این اساس مطالعه‌ی موجود ترتیب داده شد.

جدول ۱- درصد فراوانی جنسیت دانشجویان مورد مطالعه

جنسیت/مقطع تحصیلی	فراوانی	درصد فراوانی (%)
زن	۱۲۰	۵۹/۷
مرد	۸۱	۴۰/۳
جمع	۲۰۱	۱۰۰

جدول ۲- درصد فراوانی مقطع تحصیلی دانشجویان مورد مطالعه

جنسیت/مقطع تحصیلی	فراوانی	درصد فراوانی (%)
تحصیلات تکمیلی	۱۰۸	۵۴
زیر تحصیلات تکمیلی	۹۳	۴۶
جمع	۲۰۱	۱۰۰

جدول ۳- درصد پاسخ‌های داده شده به وسیله دانشجویان در مورد نوع خوابگاه محل سکونت

نوع خوابگاه	خوابگاه فعلی (%)
خوابگاه نوع راهرویی	۴۱/۹
خوابگاه نوع خوشه‌ای	۳۵/۲
خوابگاه نوع سویتی	۲۲/۹
جمع	۱۰۰

جدول ۴- درصد پاسخ‌های داده شده به وسیله دانشجویان مرد و زن در مورد میزان

رضایتمندی آن‌ها از خوابگاه محل سکونت، در حیطه‌ی روان‌شناسی محیطی

ارزشمندی	درجه‌ی آزادی	تفاوت دانشجوی مرد و زن	زن			مرد			جنس
			کم	متوسط	زیاد	کم	متوسط	زیاد	
<i>value</i>	<i>df</i>	معناداری: $p \leq 0/05$ <i>value</i>							میزان
۲۳/۹۹۸	۲	۰/۰۰۱	۲۴/۴	۴۹/۶	۲۶/۰	۱۴/۸	۲۴/۷	۶۰/۵	احساس آرامش روحی
۴۰/۹۵۲	۲	۰/۰۰۱	۱۷/۵	۳۶/۷	۴۵/۸	۵۳/۱	۳۸/۳	۸/۶	احساس ازدحام
۱۹/۶۷۵	۲	۰/۰۰۱	۴۷/۰	۳۲/۸	۲۰/۲	۲۳/۸	۲۷/۴	۴۸/۸	احساس داشتن خلوت شخصی
۲۹/۲۰۸	۲	۰/۰۰۱	۲۶/۷	۴۸/۳	۲۵/۰	۱۱/۱	۲۵/۹	۶۳/۰	احساس راحتی
۱۴/۶۶۵	۲	۰/۰۰۱	۴۵/۸	۳۵/۸	۱۸/۴	۲۳/۵	۳۷/۰	۳۹/۵	احساس فرصت
۲۴/۱۶۶	۲	۰/۰۰۱	۱۹/۷	۴۸/۰	۳۲/۵	۶/۲	۲۶/۳	۶۷/۵	فضای دوستانه
۱۶/۸۷۵	۲	۰/۰۰۱	۶/۸	۱۸/۲	۲۰/۰	۴۶/۹	۱۹/۸	۳۳/۳	تمایل به باز گذاشتن در اتاق
۱/۷۲۳	۲	۰/۴۲۲	۳۶/۷	۳۶/۷	۲۶/۶	۲۸/۸	۳۷/۵	۳۳/۷	تمایل به انجام فعالیت گروهی
۲۸/۹۰۵	۲	۰/۰۰۱	۷۰/۸	۳۷/۵	۱/۷	۴۱/۸	۳۵/۴	۲۲/۸	حس حضور در خانه
۳/۰۸۰	۲	۰/۲۱۴	۹/۲	۲۵/۰	۶۵/۸	۱۷/۵	۲۳/۷	۵۸/۸	احساس امنیت
۲۱/۲۳۷	۲	۰/۰۰۱	۱۹/۲	۱۹/۲	۶۱/۶	۳/۸	۵/۱	۹۱/۱	ترجیح خوابگاه خود به دیگر خوابگاهها

با توجه به اعداد در قسمت معنا داری جدول ۴، نتایج نشان می‌دهند که تفاوت ارتباط مبنایی احساس آرامش روحی، احساس ازدحام، احساس داشتن خلوت شخصی، احساس راحتی، احساس فرصت، فضای دوستانه، حس حضور در خانه و ترجیح خوابگاه خود به دیگر خوابگاهها با دانشجوی مرد و زن، معنا دار می‌باشند.

جدول ۵- درصد پاسخ‌های داده شده به وسیله‌ی دانشجویان زیر تحصیلات تکمیلی و تحصیلات تکمیلی در مورد میزان رضایتمندی آن‌ها از خوابگاه محل سکونت، در حیطه‌ی روان‌شناسی محیطی

مقطع تحصیلی	زیر تحصیلات تکمیلی	تحصیلات تکمیلی	تفاوت دانشجویان زیر تحصیلات تکمیلی و تحصیلات تکمیلی	درجه آزادی	ارزشمندی				
میزان	زیاد	متوسط کم	زیاد	متوسط	کم				
احساس آرامش روحی	۳۰/۵	۴۷/۸	۲۱/۷	۴۸/۶	۳۱/۸	۱۹/۶	۰/۰۲۵	۲	۷/۴۱۸
احساس ازدحام	۴۳/۵	۳۰/۴	۲۶/۱	۲۰/۴	۴۲/۶	۳۷/۰	۰/۰۰۲	۲	۱۲/۴۰۴
احساس داشتن خلوت شخصی	۱۷/۶	۳۴/۰	۴۸/۴	۴۴/۰	۲۸/۰	۲۸/۰	۰/۰۰۱	۲	۱۶/۷۳۵
احساس راحتی	۳۲/۶	۴۰/۲	۲۷/۲	۴۷/۲	۳۸/۹	۱۳/۹	۰/۰۳۰	۲	۷/۰۲۶
احساس فرصت فضای دوستانه	۱۹/۵	۴۳/۵	۳۷/۰	۳۳/۴	۲۹/۶	۳۷/۰	۰/۰۴۷	۲	۶/۱۳۵
تمایل به باز گذاشتن در اتاق	۴۵/۶	۴۰/۰	۱۴/۴	۴۸/۱	۳۷/۷	۱۴/۲	۰/۹۳۵	۲	۰/۱۳۵
تمایل به انجام فعالیت گروهی	۱۶/۳	۱۴/۱	۶۹/۶	۲۳/۱	۲۳/۱	۵۳/۸	۰/۰۶۹	۲	۵/۳۳۹
احساس حضور در خانه	۳۷/۰	۳۵/۸	۲۷/۲	۲۳/۴	۳۸/۳	۳۸/۳	۰/۰۸۱	۲	۵/۰۱۴
احساس امنیت	۴/۴	۳۴/۱	۶۱/۵	۱۵/۰	۲۸/۰	۵۷/۰	۰/۰۴۶	۲	۶/۱۷۷
ترجیح خوابگاه خود به دیگر خوابگاهها	۶۹/۵	۲۰/۷	۹/۸	۵۷/۹	۲۷/۱	۱۵/۰	۰/۲۲۷	۲	۲/۹۶۱
	۶۲/۰	۱۸/۵	۱۹/۵	۸۴/۰	۸/۵	۷/۵	۰/۰۰۲	۲	۱۲/۳۹۳

با توجه به اعداد در قسمت معنا داری جدول ۵، نتایج نشان می‌دهند که تفاوت ارتباط مبنای احساس آرامش روحی، احساس ازدحام، احساس داشتن خلوت شخصی، احساس راحتی، احساس فرصت، حس حضور در خانه و ترجیح خوابگاه خود به دیگر خوابگاه‌ها با دانشجویان زیر تحصیلات تکمیلی و تحصیلات تکمیلی، معنا دار می‌باشند.

جدول ۶- درصد پاسخ‌های داده شده به وسیله دانشجویان ساکن در خوابگاه‌های نوع راهرویی، خوشه‌ای و سوپیتی در مورد میزان رضایتمندی آن‌ها از خوابگاه محل سکونت، در حیطه‌ی روان‌شناسی محیطی

نوع خوابگاه	راهرویی		خوشه‌ای			سوپیتی			تفاوت دانشجویان آزادی در انواع خوابگاهها	درجه ارزشمندی	
	زیاد	متوسط	کم	زیاد	متوسط	کم	زیاد	متوسط			کم
میزان	زیاد	متوسط	کم	زیاد	متوسط	کم	زیاد	متوسط	کم	df	p value 0/05 ≤ معناداری
احساس آرامش روحی	۲۷/۰	۴۶/۰	۲۷/۰	۴۱/۳	۳۸/۱	۲۰/۶	۵۸/۵	۳۱/۷	۹/۸	۴	۰/۰۱۸
احساس ازدحام	۳۲/۰	۴۶/۷	۲۱/۳	۳۹/۶	۳۰/۲	۳۰/۲	۱۲/۲	۳۴/۱	۵۳/۷	۴	۰/۰۰۱
احساس داشتن خلوت شخصی	۲۴/۳	۳۳/۸	۴۱/۹	۲۴/۲	۳۳/۹	۴۱/۹	۴۶/۲	۲۶/۸	۲۶/۸	۴	۰/۰۰۹
احساس راحتی	۳۰/۷	۴۴/۰	۲۵/۳	۳۳/۴	۴۶/۰	۲۰/۶	۶۶/۰	۲۴/۴	۹/۸	۴	۰/۰۰۳
احساس فرصت	۲۵/۰	۲۹/۰	۴۶/۰	۱۹/۰	۳۹/۷	۴۱/۳	۳۱/۷	۵۱/۲	۱۷/۱	۴	۰/۰۲۵
فضای دوستانه	۲۷/۰	۵۲/۷	۲۰/۳	۶۰/۰	۳۰/۰	۱۰/۰	۶۳/۴	۲۹/۳	۷/۳	۴	۰/۰۰۱
تمایل به باز گذاشتن در اتاق	۱۳/۳	۲۶/۷	۶۰/۰	۱۹/۰	۱۵/۹	۶۵/۱	۲۰/۱	۱۹/۶	۶۰/۳	۴	۰/۰۴۴
تمایل به انجام فعالیت گروهی	۲۱/۳	۴۲/۷	۲۶/۰	۳۰/۲	۳۰/۲	۳۹/۶	۳۰/۲	۳۵/۲	۳۴/۶	۴	۰/۰۵۴
حس حضور در خانه	۴/۱	۳۱/۰	۶۴/۹	۶/۳	۳۱/۷	۶۲/۰	۲۰/۰	۳۰/۰	۵۰/۰	۴	۰/۰۵۴
احساس امنیت	۶۰/۰	۲۸/۰	۱۲/۰	۶۷/۴	۲۸/۵	۴/۱	۵۲/۵	۳۲/۵	۱۵/۰	۴	۰/۳۹۲
ترجیح خوابگاه خود به دیگر خوابگاهها	۷۳/۰	۱۳/۵	۱۳/۵	۶۳/۵	۱۷/۵	۱۹/۰	۹۰/۰	۷/۵	۲/۵	۴	۰/۰۵۴

با توجه به اعداد در قسمت معنا داری جدول ۶، نتایج نشان می‌دهند که تفاوت ارتباط مبنای احساس آرامش روحی، احساس ازدحام، احساس راحتی، احساس فرصت، فضای دوستانه و تمایل به باز گذاشتن در اتاق با انواع خوابگاه‌های راهرویی، خوشه‌ای و سوپیتی، معنا دار می‌باشد.

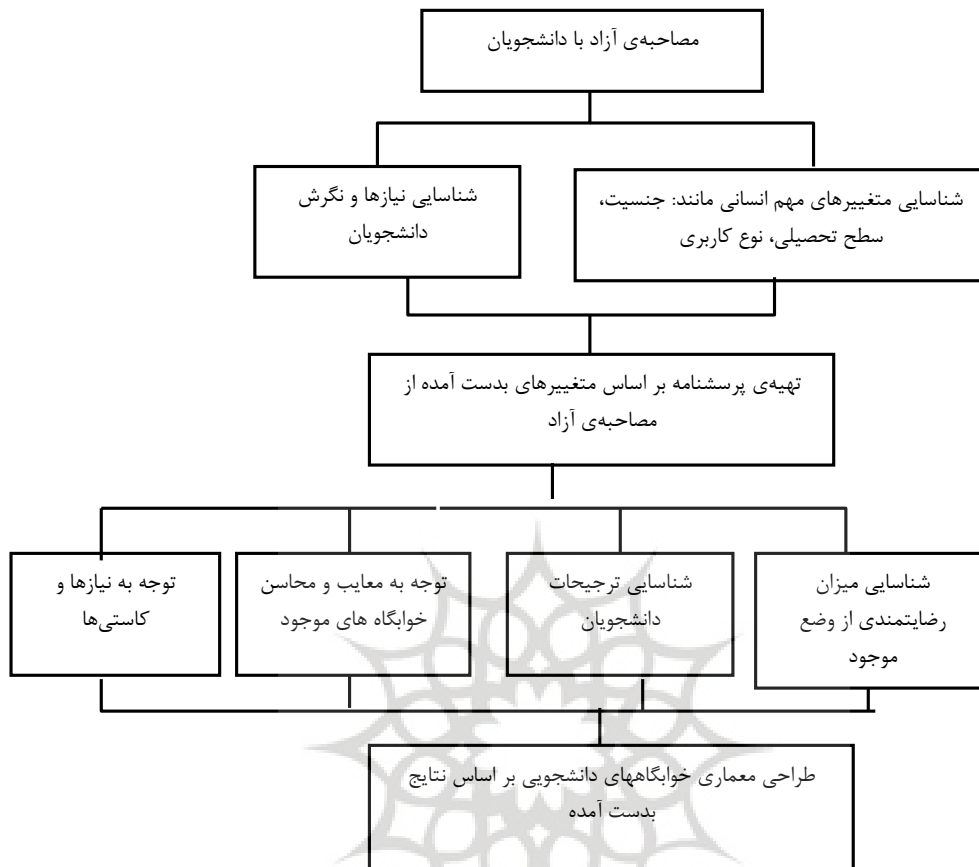

جدول ۷- نتایج آزمون تحلیل واریانس برای مقایسه‌ی "حس برقراری روابط اجتماعی" در گونه‌های مختلف خوابگاه

P<	f	میانگین مربعات	درجه‌ی آزادی	مجموع مربعات	منابع واریانس
۰/۰۰۲	۶/۵۵۷	۳۵/۴۹۴	۲	۷۰/۹۸۷	بین گروهی (نوع خوابگاه)
		۵/۴۱۳	۱۷۲	۹۳۱/۰۱۳	خطا
			۱۷۴	۱۰۰۲/۰۰۰	کل

جدول ۸- نتایج آزمون تحلیل واریانس برای مقایسه‌ی "میزان سرزندگی" در گونه‌های مختلف خوابگاه

P<	f	میانگین مربعات	درجه‌ی آزادی	مجموع مربعات	منابع واریانس
۰/۰۱۷	۴/۱۴۶	۷۰/۶۶۹	۲	۱۴۱/۳۳۸	بین گروهی (نوع خوابگاه)
		۱۷/۰۴۴	۱۷۰	۲۸۹۷/۴۷۲	خطا
			۱۷۲	۳۰۳۸/۸۰۹	کل

نمودار ۱- مدل روند طراحی خوابگاه‌های دانشجویی بر اساس روان‌شناسی محیطی

منابع

- آلمن، ایروین. (۱۳۸۲). محیط و رفتار اجتماعی: خلوت، فضای شخصی، قلمرو و ازدحام، ترجمه علی نمازیان، انتشارات شهید بهشتی، تهران.
- سامانی، سیامک. (۱۳۸۸). دومین کنگره ملی معماری، کنگره روش‌های تحقیق در معماری، شیراز، ایران.
- لنگ، جان. (۱۳۸۶). آفرینش نظریه معماری-نقش علوم رفتاری در محیط، ترجمه علیرضا عینی فر، ۱۳۸۱، چاپ سوم، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- مرتضوی، شهرناز. (۱۳۶۷). روان‌شناسی محیط، تهران، انتشارات شهید بهشتی.

- Altman, I. (Eds). Handbook of Environmental Psychology, 1, 245-280, New York : Willy.
- Bechte, R. (1977). Enclosing Behavior; Stroudsburg, Pa.: Dowden. Hutchinson and Ross.
- Estrada, Ch.A.G., Gomez, R.V., Maniti, H.S., Polliente, K.B. & Reynoso, L.B. (2008). The Academic Constaints of Students Living in Dormitories, The Faculty of Language and Literature Department Institute of Accounts and Finance Far Eastern University Sampaloc, Manila.
- Goffman, E. (1972). Relationsin Public: Microstudies of Public Order, London: ... Penguin.
- Heilweil, M. (1973). The Influence of Dormitory Architecture on Resident Behavior, Environment and Behavior, 5, 377, :Sage.
- Russell, J. & Snodgrass, J. (1987). Emotion and the Environment, In Stokols, D. & Sommer, R. (1974). Tight Spaces:Hard Architecture and How to Humanize It, Englewood Cliffs, N.J: Prentice-Hall.
- Van der Ryn, S. & Silverstein, M. (1976). Dorms at Berkeley: An Environmental Analysis, Berkeley: University of California, Center for Planning and Development Research.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی